

„MĄDRE RADY ŻARKA- PSA STRAŻAKA”

*Podręcznik dla instruktora dotyczący zapobiegania nieszczęśliwym zdarzeniom
w domu w ramach kampanii „Nie dla czadu”*

WOJEWODA ŚLĄSKI

Autor: Gabriela Zbieg

www.teatrgabiart.pl

Nadzór nad realizacją:
mł. bryg. Arkadiusz Labocha
st. kpt. Aneta Gołębiowska
kpt. Aldona Dobrzyńska

SPIS TREŚCI

*Podręcznik dla instruktora dotyczący
zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom w domu.*

Założenia i cel wydania podręcznika	4
✓ Najbliższe otoczenie	
✓ Zdobywajmy potrzebną wiedzę i utrwalajmy wiadomości	
Dlaczego powinniśmy edukować dziecko już od najmłodszych lat?	6
Co należy wiedzieć na temat tlenku węgla czyli czadu?	8
✓ Co to jest tlenek węgla CO?	
✓ Wypadki zaccadzenia spowodowane są przez...	
✓ W celu uniknięcia wypadku zaccadzenia należy...	
✓ Objawy zatrucia tlenkiem węgla	
✓ Jak pomóc osobie zatrutej tlenkiem węgla?	
✓ Służby ratownicze	
✓ Zasady prawidłowego zgłaszania zdarzenia	
Możliwości dorosłych	11
✓ W ramach akcji przeprowadzane są następujące przedsięwzięcia	
✓ Celem kampanii jest...	
✓ Sposób instalowania czujników tlenku węgla	
✓ Środowisko codzienne	
✓ Informacje dla rodziców	
Możliwości dziecka	14
✓ Tego powinno nauczyć się dziecko	
✓ Jak uczyć dzieci trudnych tematów	
Poradnik bezpieczeństwa dziecka w domu	16
✓ Pożar	
✓ Zapamiętaj podstawowe zasady bezpieczeństwa	
✓ Zasady ewakuacji	
Poradnik dla nauczyciela	18
✓ Materiały w pakiecie edukacyjnym	
✓ O czym należy pamiętać?	
✓ Objaśnienia do poradnika	
Scenariusz spotkania: Kim jest strażak?	24
Propozycje przykładowych zabaw	25
✓ Ćwiczenia animacyjne	
✓ Zagadki	
✓ Wierszyki i rymowanki	
Opowiadanie dla dzieci pt. „Jak pies Żarek został bohaterem”	27
Bibliografia	31

Założenia i cel wydania podręcznika

Przemiany zachodzące we wszystkich dziedzinach życia wyznaczają nowe zadania placówkom oświatowym, które powinny wspierać i ukierunkowywać rozwój dziecka, zachowując właściwe proporcje między wiedzą a umiejętnościami.

Jak mówi podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, działalność edukacyjna szkoły jest określona także przez program profilaktyki, dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym. Podczas uświadamiania zagrożeń, należy zwrócić szczególną uwagę na:

- minimalny przekaz wiedzy teoretycznej, położenie nacisku na nabywanie umiejętności podczas zajęć dydaktyczno – wychowawczych i zabawy,
- używanie prawidłowej terminologii w sposób zrozumiały dla dzieci.

„Ze względu na zapewnienie prawidłowego rozwoju umysłowego dzieci, treści nauczania powinny narastać i rozszerzać się w układzie spiralnym, tzn., że w każdym następnym roku edukacji wiadomości i umiejętności nabyte przez ucznia mają być powtarzane i pogłębiane, a potem rozszerzane”.

Podręcznik ten ma być jednym z elementów profilaktyki pomagającym w realizowaniu założeń edukacji społecznej.

Edukacja społeczna w szkołach jest prowadzona w kilku etapach. Jej zadaniem jest, aby uczeń kończący klasę III, czyli I etap nauczania zintegrowanego, znał zagrożenia; *„potrafił powiadomić dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie; znał numery telefonów: pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji oraz europejski numer alarmowy 112”.*

Edukacja najmłodszych i wspólne zaangażowanie, będzie miało znaczący wpływ na poprawę bezpieczeństwa, eliminując niepotrzebne zagrożenia, a przede wszystkim, odpowiednio przygotowując je do sytuacji kryzysowych.

„DZIECI MAJĄ PRAWO DO BEZPIECZNEGO OTOCZENIA” -
Konwencja Praw Dziecka Organizacja Narodów Zjednoczonych.

Najbliższe otoczenie

Panuje powszechne przekonanie, że gdy dzieci przebywają w swoim naturalnym środowisku (np. w domu, w szkole), to są tam bezpieczne. Nie możemy jednak pozwolić sobie na rutynę dnia codziennego, ponieważ nieszczęśliwe wypadki zdarzają się najczęściej w miejscach, w których czujemy się najbezpieczniej. Powinniśmy zatem dysponować wystarczającą wiedzą i cechować się odpowiednią przenikliwością, pozwalającą dostrzec niebezpieczeństwo w odpowiednim czasie, tzn. zanim dojdzie do poważnego w skutkach wypadku.

Zdobywajmy potrzebną wiedzę i utrwalajmy wiadomości

Wiedza zmniejsza poczucie bezradności. Człowiek całe swoje życie jest badaczem; bez wrodzonej ciekawości nie dochodziłoby do wszechstronnego rozwoju i postępu. Dziecięca ciekawość świata jest nieograniczona, dlatego to my, dorośli, rodzice i wychowawcy, jesteśmy odpowiedzialni za to, by rozwijała się w bezpiecznych warunkach. Podręcznik ten ma służyć wychowawcom, jako pomoc w pracy z dziećmi. Nie spieszmy się przy omawianiu zagadnień związanych z bezpieczeństwem, dostosujmy treści do zdolności i umiejętności dzieci. Stosujmy zróżnicowane zadania i ćwiczenia, polegające na poznawaniu ich własnego otoczenia. Informujmy rodziców i namawiajmy ich do współpracy.

Dlaczego powinniśmy edukować dziecko już od najmłodszych lat

Coraz częściej w mediach podawane są tragiczne informacje, dotyczące nieszczęśliwych wypadków w naszych domach, związanych z zatruciem tlenkiem węgla, wybuchem gazu, czy pożarem. Szczególnie niebezpieczny jest okres jesienno – zimowy, który sprzyja wypadkom, związanym z zatruciem CO i pożarami spowodowanymi stosowaniem urządzeń grzewczych. Głównymi przyczynami zatruc tlenkiem węgla w budynkach mieszkalnych są niesprawność przewodów kominowych i wentylacyjnych, a także brak konserwacji i okresowych przeglądów urządzeń grzewczych. Wadliwe działanie wspomnianych przewodów może wynikać z ich szczelności, braku konserwacji (w tym czyszczenia), wad konstrukcyjnych oraz często niedostosowania istniejącego systemu wentylacji do stopnia szczelności stosowanych okien i drzwi (szczególnie po wymianie okien i drzwi ze starych na nowe). Nie ma znaczenia pora dnia. Do zatrucia może dojść tak w dzień, jak i w nocy.

Podczas pożaru powstaje dym zawierający substancje toksyczne, w tym także tlenek węgla, który jest śmiertelnie niebezpieczny dla człowieka i potrafi zabić w ciągu kilku minut. W przypadku, gdy w miejscu zamieszkania nie ma urządzeń ostrzegających o zaistniałym pożarze, szansa na przeżycie pogrążonej we śnie rodziny jest niewielka.

Powstają ważne pytania:

Jak zapobiegać nieszczęśliwym wypadkom?

W jaki sposób uświadamiać?

Dziecko bardzo często narażone jest na nieszczęśliwe wypadki i różnego rodzaju urazy, z tego powodu obecność dorosłych w jego życiu jest szczególnie ważna. Dziecko oczekuje rad i wskazówek, a także wsparcia ze strony dorosłego, któremu ufa. Dorośli nie zawsze, i nie w każdej sytuacji, mogą skutecznie czuwać nad bezpieczeństwem dziecka. Dlatego tak ważna jest edukacja już od najmłodszych lat. Wszyscy, a w szczególności dzieci, uczymy się również na błędach. Ponieważ możliwości umysłowe dziecka stale się rozwijają, nie jest ono w stanie przewidzieć konsekwencji wszystkich własnych działań.

Tego musi się nauczyć, i to na nas dorosłych, rodzicach i wychowawcach, spoczywa obowiązek nauczania go samodzielnego dbania o własne

bezpieczeństwo. Powinniśmy razem z nim kształtować takie środowisko, by w jak największym stopniu dało się uniknąć nieszczęśliwych wypadków.

Poza edukacją, również przez inwestycje w urządzenia zabezpieczające, stwarzamy bezpieczne warunki i zyskujemy czas na reakcję na niebezpieczeństwa i zagrożenia mogące zaistnieć w najbliższym otoczeniu.

Materiały pomocnicze

- Zeszyt ćwiczeń - karty pracy dziecka.
- Dyplom.
- Domowy test bezpieczeństwa pożarowego dla dzieci – krzyżówka.
- Opowiadanie dla dzieci pt. „Jak pies Żarek został bohaterem”.
- Przykładowe zabawy, rymowanki i zagadki.

Co należy wiedzieć na temat tlenku węgla czyli czadu

Co to jest tlenek węgla CO?

Tlenek węgla – CO, potocznie zwany czadem, to tak zwany „cichy zabójca”, bowiem jest gazem bezbarwnym, bezwonnym, pozbawionym smaku i silnie trującym. Łatwo się rozprzestrzenia, jest lżejszy od powietrza. Nie ma smaku, zapachu, nie szczypie w oczy i nie gryzie w gardło, jest niewyczuwalny i ma silne właściwości toksyczne. Dostaje się do organizmu przez układ oddechowy, a następnie jest wchłaniany do krwiobiegu. W układzie oddechowym człowieka tlenek węgla wiąże się z hemoglobina (czerwonym barwnikiem krwi), blokując dopływ tlenu do organizmu, w skutek czego dochodzi do niedotlenienia mózgu oraz innych narządów. Stwarza to poważne zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka.

Czad powstaje podczas procesu niepełnego spalania materiałów palnych (np. drewna, oleju, gazu, benzyny, nafty itp.), które ma miejsce przy niedostatkowi tlenu w otaczającej atmosferze. Przyczyną może być brak dopływu powietrza z zawartością tlenu, który spowodowany jest niedrożnością kanałów spalinowych, wentylacyjnych lub zanieczyszczeniem urządzeń, wynikających z braku ich konserwacji.

Tlenek węgla może także wydzielać się wskutek nieprawidłowego działania urządzeń grzewczych - złego zainstalowania, uszkodzenia lub niewłaściwej eksploatacji.

Wypadki zaccadzenia spowodowane są przez:

- nieprawidłową eksploatację urządzeń grzewczych,
- niedrożne przewody wentylacyjne i kominowe,
- zasłonięte kratki wentylacyjne w kuchni, czy w łazience,
- przeróbki instalacji kominowych, wykonywanych „na własną rękę”,
- wymianę okien na nowe, bardziej szczelne, pogarszające prawidłową wentylację,
- zaniedbania w zakresie przeglądów stanu technicznego urządzeń grzewczych i przewodów kominowych.

W celu uniknięcia wypadku zaczadzenia należy:

- użytkować urządzenia, które są sprawne technicznie i zgodnie z instrukcją producenta,
- przeprowadzać kontrole techniczne (sprawdzać szczelność przewodów kominowych, systematycznie je czyścić) oraz sprawdzać prawidłowość ciągu powietrza,
- nie zatykać kratki wentylacyjnych i otworów nawiewnych,
- wszelkiego rodzaju przeróbki instalacji kominowych przeprowadzać przez osoby z uprawnieniami,
- zapewniać niewielki mikrouchył okien, często wietrzyć mieszkanie, szczególnie takie pomieszczenia, w których znajdują się gazowe podgrzewacze wody (tzw. junkersy) np. kuchnia czy łazienka,
- regularnie dokonywać przeglądów kominiarskich, instalacji gazowych i wentylacyjnych.

Objawy zatrucia tlenkiem węgla według kolejności ich występowania:

- ☞ 1. Ból głowy, mdłości, wymioty, ogólne osłabienie, zmęczenie.
- ☞ 2. Nasilający się ból głowy, senność, zaburzenia świadomości, trudności z oddychaniem, przyspieszony oddech.
- ☞ 3. Drgawki, utrata przytomności.

Jak pomóc osobie zatrutej tlenkiem węgla?

W przypadku zatrucia tlenkiem węgla należy:

- zapewnić dopływ świeżego powietrza,
- wezwać służby ratownicze (pogotowie ratunkowe, straż pożarną),
- wynieść osobę zatrutą w bezpieczne miejsce, **jeśli nie stanowi to zagrożenia dla zdrowia osoby ratującej,**
- jeżeli osoba poszkodowana nie oddycha, należy niezwłocznie przystąpić do wykonania sztucznego oddychania i masażu serca.

Nie panikuj! Jak najszybciej przystąp do udzielenia pierwszej pomocy!

Pamiętajmy aby:

- Często wietrzyć pomieszczenia, w których odbywa się proces spalania, a najlepiej zapewnić choćby niewielki mikrouchyl okien.
- Zainstalować czujniki tlenku węgla w pomieszczeniach, gdzie znajdują się urządzenia, które mogą emitować CO oraz w części domu, w której sypia rodzina; dla zwiększenia bezpieczeństwa, dodatkowe czujniki można umieścić w każdym pomieszczeniu.
- Nie pozostawiać samochodu w garażu z pracującym silnikiem, nawet jeżeli drzwi do garażu pozostają otwarte.

Nie bagatelizować objawów: duszności, bólów i zawrotów głowy, nudności, wymiotów, oszołomienia, osłabienia, przyspieszenia czynności serca i oddychania. **Mogą one być sygnałem, że ulegamy zatruciu czadem!**

W przypadku wystąpienia powyższych objawów, należy natychmiast przewietrzyć pomieszczenie, w którym się znajdujemy, następnie – jeżeli jest osoba poszkodowana – wynieść ją w bezpieczne miejsce, na świeże powietrze, rozluźnić poszkodowanemu ubranie i wezwać służby ratownicze.

Służby ratownicze:

EUROPEJSKI NUMER ALARMOWY – 112
POGOTOWIE RATUNKOWE – 999
STRAŻ POŻARNA – 998
POLICJA – 997

Zasady prawidłowego zgłaszania zdarzenia

Prawidłowe zgłaszanie jest gwarancją szybkiej i skutecznej pomocy ze strony służb ratowniczych.

Zgłaszając telefonicznie zdarzenie, należy podać następujące informacje:

- imię i nazwisko oraz wiek,
- dziecko powinno poinformować, czy jest z nim osoba dorosła,
- adres i miejsce zdarzenia (miasto, ulica),
- co się stało,
- czy są osoby poszkodowane.

Możliwości dorosłych

Kampania ogólnopolska - **NIE DLA CZADU** realizowana jest od 2010 roku pod patronatem Ministra Spraw Wewnętrznych. W 2014 roku, w województwie śląskim Wojewoda Śląski powołał Zespół do realizacji programu „Nie dla czadu”, którego koordynatorem jest Śląski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej. W ramach Programu zaplanowano szereg przedsięwzięć mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców naszego Regionu, między innymi działania profilaktyczno - edukacyjne.

Przyczynkiem do tych działań jest fakt, iż każdego roku z powodu zatrucia tlenkiem węgla, potocznie zwanego czadem, w Polsce ginie kilkaset osób, a kilka tysięcy jest poszkodowanych. Bardzo często nie ma to związku z powstaniem pożaru, a wynika jedynie z niewłaściwej eksploatacji znajdujących się w budynku urządzeń i instalacji grzewczych.

W ramach akcji Państwowa Straż Pożarna realizuje następujące przedsięwzięcia:

- zamieszczanie na stronach internetowych jednostek Państwowej Straży Pożarnej materiałów informacyjnych i edukacyjnych (między innymi ulotek i filmów),
- współpraca z mediami, poprzez udział w programach informacyjnych, gdzie omawiane są przyczyny pożarów i wypadków zatruc w tzw. sezonie grzewczym,
- udzielanie wskazówek dotyczących prawidłowego użytkowania urządzeń grzewczych w lokalach mieszkalnych,
- promowanie instalacji czujek dymu i czujników tlenku węgla, jako skutecznego i prostego sposobu ostrzegania przed zagrożeniem,
- współpraca z korporacją kominiarską.

Celem kampanii jest:

- uświadomienie społeczeństwu istnienia niebezpieczeństw związanych z czadem, a tym samym zapobieganie zatruciom,
- wskazanie najistotniejszych czynników wpływających na zagrożenia związane z tlenkiem węgla,
- zachęcenie społeczeństwa do instalowania czujników tlenku węgla.

W trosce o własne bezpieczeństwo, warto rozważyć zamontowanie w domu autonomicznych (na baterię) czujek dymu i czujników tlenku węgla. Domowe czujki pożarowe przeznaczone są do wykrywania i sygnalizowania pierwszych oznak pożaru. Ostrzegają o niebezpieczeństwie już wtedy, gdy nie widać jeszcze płomienia i nie jest odczuwalny wyraźny wzrost temperatury. Urządzenia te, mimo, że nie zapobiegają powstaniu pożaru, mogą skutecznie zaalarmować lokatorów mieszkania, w którym powstał pożar, umożliwiając szybkie opuszczenie objętego pożarem budynku i wezwanie pomocy. Ma to istotne znaczenie zwłaszcza w porze nocnej, kiedy wszyscy śpimy. Podobny charakter działania mają detektory gazu, które są w stanie wykryć już minimalne stężenie gazów niebezpiecznych, w szczególności tlenku węgla (czadu). Koszt ich zamontowania jest niewspółmiernie niski do korzyści, jakie daje zastosowanie tego typu urządzeń.

**ZAMONTUJ CZUJKĘ DYMU I CZUJNIK TLENKU WĘGLA
TO MOŻE URATOWAĆ CI ŻYCIE!**

Sposób instalowania czujników tlenku węgla:

- czujniki powinny być montowane zgodnie z zaleceniami producenta, najczęściej na wysokości wzroku, min 1,5 m od podłogi oraz ok. 2 m od urządzeń mogących być źródłem emisji tlenku węgla,
- czujników tych nie należy montować w tzw. martwych przestrzeniach (np. wnękach zasłoniętych przez meble czy zasłony, w szczycie dachu, itp.), jak i tam gdzie jego działanie będzie zakłócone przez bezpośredni dopływ świeżego powietrza (np. w pobliżu okien, drzwi, kratki wentylacyjnych, wentylatorów),
- liczba czujników tlenku węgla, jakie należy zamontować w budynku zależy od wielu czynników, m.in. ilości lokalizacji urządzeń mogących być źródłem CO, układu budynku, ilości sypialni. Generalną zasadą jest rozmieszczenie czujników w taki sposób, aby w przypadku ich zadziałania, sygnał był słyszalny dla użytkowników.

**Przed przystąpieniem do zamontowania czujników, zawsze stosuj się
do instrukcji producenta!**

Środowisko codzienne

Przeprowadźmy dokładny przegląd najbliższego otoczenia: domu, mieszkania, szkoły i pracy. Możemy wiele zrobić dla poprawy bezpieczeństwa i tym samym uchronić najbliższych przed nieszczęśliwym zdarzeniem. Wiele działań możemy wykonać sami np. zaopatrzyć się w czujki dymu i czujniki tlenku węgla, sprawdzać bezpieczeństwo urządzeń. Możemy także uświadamiać osoby z naszego najbliższego otoczenia, wskazując sposoby i metody zabezpieczeń.

Współdziałajmy. Razem możemy uniknąć niepotrzebnych zagrożeń!

Współpraca z rodzicami

Kształcenie i uświadamianie dzieci to nie wszystko. Koniecznie należy nawiązać kontakt z rodzicami, a także z innymi dorosłymi w środowisku. Zorganizujmy spotkanie w formie warsztatów, podczas którego przekażemy, jakie wyznaczyliśmy sobie cele do osiągnięcia w zakresie bezpieczeństwa. Przygotujmy ulotki, materiały zawierające ostrzeżenia i praktyczne porady (ogólnodostępne na stronach internetowych komend Państwowej Straży Pożarnej).

Wykorzystujmy wszystkie możliwości i zachęcajmy do podejmowania działań, nasze bezpieczeństwo jest bezcenne.

Możliwości dziecka

Dorośli powinni być w pełni zaangażowani w sprawy związane z dobrem i z zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznym. Ważne jest przekazywanie wiedzy dostosowanej do wieku i możliwości rozwojowych dziecka.

Jeżeli od najmłodszych lat będą oni uświadamiać dzieci i przekonywać, że współuczestniczą w tworzeniu bezpiecznego środowiska, to uda się ukształtować model obywatela odpowiedzialnego za siebie, najbliższych i swoje otoczenie.

Uczmy dziecko myślenia o własnym bezpieczeństwie!

Ważne jest wzbudzenie zainteresowania dzieci tematem i otwarcie ich na dialog z dorosłymi, a także nakłanianie ich do dyskusji między sobą.

Tego powinno nauczyć się dziecko:

- dziecko powinno znać numery alarmowe,
- dziecko powinno wiedzieć, jak dzwonić po pomoc,
- dziecko powinno wiedzieć, co to jest tlenek węgla,
- dziecko powinno znać symptomy zatrucia tlenkiem węgla,
- dziecko powinno znać podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy,
- dziecko powinno poznać zasady bezpieczeństwa,
- dziecko powinno wiedzieć jak działa czujka,
- dziecko powinno znać plan ewakuacji (domu, szkoły),
- dziecko powinno wiedzieć, jak zapobiegać pożarom,
- dziecko powinno wiedzieć, jak zachować się i poruszać w zadymionych pomieszczeniach.

Zajęcia z dziećmi powinny być prowadzone w formie czynnej. Dziecko musi wiedzieć, że podczas zajęć może przeprowadzać z instruktorem luźną rozmowę. Zajęcia warto rozpocząć od historyjki, która wprowadzi dzieci w klimat, następnie, w celu podsumowania, można przejść do ćwiczeń i pracy na kartach. Na zakończenie wskazana jest zabawa ruchowo - inscenizacyjna utrwalająca przerobiony temat, a także test bezpieczeństwa pożarowego. W podsumowaniu ważne jest docenienie dziecka i jego umiejętności zdobytych w tym zakresie. Doskonałym pomysłem będzie np. wręczenie mu dyplomu.

Jak uczyć dzieci trudnych tematów

Postarajmy się tak zorganizować zajęcia, aby skupić na sobie całą uwagę dziecka. Pozwólmy dzieciom samodzielnie wykonywać zadania, należy jednak je kontrolować i wskazywać w razie potrzeby istotne elementy. Zagadnienia starajmy się wprowadzać w oparciu o już posiadaną przez dzieci wiedzę, łącząc znane wiadomości z nowymi. Ważne jest bieżące sprawdzanie wiedzy. Konieczne jest upewnienie się, że dziecko wszystko rozumie, a później powtórzenie wiadomości. Konkretnie doświadczenia pomogą w szybszym zapamiętaniu. Często zmieniamy formę przekazu, wtedy dziecko lepiej przyswaja prezentowany materiał. Niezastąpione w procesie nauczania są także wrażenia zmysłowe. Nie bójmy się wprowadzać ciekawych rozwiązań. W dzisiejszych czasach nauczyciel powinien być nie tylko twórczy ale i wszechstronny w swoich pomysłach. Łączmy zadania z kart pracy z zadaniami praktycznymi. Dzieci muszą mieć możliwość wykonania wszystkich ćwiczeń w praktyce i w naturalnym środowisku.

Poradnik bezpieczeństwa dziecka w domu

Przypomnijmy sobie najważniejsze zasady naszego bezpieczeństwa!

POŻAR

Zródło: <http://pl.wikipedia.org>

Ostrożnie z ogniem!

Nigdy nie baw się otwartym ogniem, nawet małeńka iskra może wywołać olbrzymi pożar i zniszczyć wszystko!

Pożar rozprzestrzenia się bardzo szybko. W ciągu kilkunastu minut cały dom może stać w płomieniach. Wysoka temperatura i dym są tak samo niebezpieczne jak płomień. Podczas pożaru występuje duże zadymienie ponieważ w trakcie spalania palnych elementów wyposażenia domu wydzielają się niebezpieczne substancje zagrażające życiu człowieka.

Zapamiętaj podstawowe zasady bezpieczeństwa:

- nie używaj urządzeń uszkodzonych (np. żelazko, komputer, itp.)
- bądź szczególnie ostrożny w kuchni, podczas przygotowywania posiłku, nie pozostawiaj bez nadzoru włączonej kuchenki gazowej lub elektrycznej. Wykipienie tłuszczu na płomień kuchenki może doprowadzić do pożaru,
- nie wykonuj prowizorycznych podłączeń instalacji elektrycznej,
- nie przeciążaj instalacji nadmierną ilością podłączonych urządzeń elektrycznych (komputer, lampka, ładowarka, telewizor, grzejnik itp.), może to spowodować spięcie w instalacji,
- ostrożnie używaj zastępczych źródeł grzewczych (np. przenośne grzejniki elektryczne, gazowe, piecyki na drewno i węgiel),
- nie umieszczaj grzejników elektrycznych, kuchenek mikrofalowych i innych urządzeń elektrycznych w pobliżu firan i innych łatwopalnych materiałów.

Przed wyjściem z domu sprawdź czy zostały wyłączone wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe!

Nie gaś wodą urządzeń elektrycznych pod napięciem, grozi to porażeniem prądem!

Nie gaś wodą palącego się tłuszczu, grozi to jego wyrzutem i poparzeniem!

W przypadku zauważenia pożaru zaalarmujmy osobę dorosłą, opuśćmy zagrożone miejsce, wezwijmy pomoc!

Zasady ewakuacji:

- zachowaj spokój,
- poruszaj się po wyznaczonych drogach ewakuacyjnych (korytarze, klatki schodowe) zgodnie z oznakowaniem,
- gdy w pomieszczeniu pojawi się dym przemieszczaj się w pozycji ugiętej (nisko nad podłogą, tam będzie najniższa temperatura i najczystsze powietrze),
- gdy dym i płomienie znajdują się w miejscu gdzie przebywasz, możesz jako ochronę przed nim podczas ewakuacji użyć zwilżonej tkaniny, w miarę możliwości należy także zmoczyć swoje ubranie,
- bezwzględnie dostosuj się do poleceń służb ratowniczych, ochrony lub personelu budynku,
- pamiętaj, po ewakuacji zgłoś się w ustalone wcześniej miejsce.

Gdy na dłużej opuszczamy miejsce zamieszkania, poinformujmy sąsiadów gdzie będziemy przebywać!

Poradnik dla nauczyciela

Poradnik ma na celu pomóc nauczycielowi przygotować się do przeprowadzenia zajęć, których celem jest poznanie i nabycie umiejętności zastosowania zasad bezpieczeństwa. Ma również pomóc w przystępny sposób wpływać na dzieci, kształtując pozytywne i bezpieczne postawy i zachowania w sytuacjach trudnych, zagrażających zdrowiu, a nawet życiu.

Dziecko przejawia wiele zachowań i wypróbowuje poznane informacje, przetwarzając je w nowy, nietypowy sposób. Należy poważnie potraktować proces stymulowania twórczego myślenia w pracy z dziećmi. Stosowanie odpowiednich bodźców przyczyni się do osiągnięcia pełnego sukcesu. Przede wszystkim jest to świetna okazja do poznania dziecka, do zaobserwowania jego pomysłowości, zasobów wiadomości, postaw i przejawów emocji.

Materiały w pakiecie edukacyjnym

Pakiet edukacyjny dziecka składa się z zeszytu ćwiczeń - kart pracy, dyplomu, krzyżówki oraz opowiadania dla dzieci pt. „Jak pies Żarek został bohaterem”. Dyplom i zeszyt ćwiczeń są narzędziami pracy dziecka i stanowią pomoce dydaktyczne podczas zajęć z cyklu „**NIE DLA CZADU**”.

O czym należy pamiętać?

Poświęćmy na pracę z dzieckiem trochę czasu. Zajęcia zostały przygotowane w sposób łączący potrzebną wiedzę z zakresu bezpieczeństwa z zadaniami z zeszytu ćwiczeń oraz ćwiczeniami praktycznymi.

Zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych *„ze względu na dobro uczniów należy zadbać, aby rozumieli oni konieczność oraz mieli nawyk dbania o zdrowie swoje i innych. Powinni także wiedzieć do kogo zwrócić się w razie konieczności udzielania pierwszej pomocy”*.

Objaśnienia do poradnika

Poradnik dla nauczyciela zawiera:

- propozycje pracy z dzieckiem, utrwalanie materiału dotyczącego bezpieczeństwa,
- scenariusz spotkania z bohaterem - kim jest strażak?
- propozycje przykładowych zabaw i ćwiczeń animacyjnych, zagadki, wierszyki, rymowanki,
- opowiadanie dla dzieci pt. „Jak pies Żarek został bohaterem”, które należy wykorzystać jako podstawę i pomoc w zajęciach.

Karta pracy dziecka, str. 1

Dziecko może podpisać się imieniem i nazwiskiem

Karta pracy dziecka, str. 3

Czujnik tlenu węgla/czadu, sygnalizuje, ostrzega nas przed czymś. Ale przed czym? Dlaczego tak piszczy?

Cel: Uczeń wie jak się zachować, gdy usłyszy alarm czujki tlenu węgla/ czadu

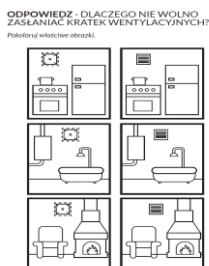
Dziecko ma za zadanie pokolorować Żarka, opowiedzieć co widzi na obrazku (można wydać polecenie, aby dzieci połączyły podpisy z właściwą ilustracją). Nauczyciel wraz z dziećmi analizuje poszczególne pomieszczenia pokazane na obrazku i omawia jak należy zachować się po usłyszeniu sygnału czujki i jakie należy podjąć działania:

- zawsze uchylić okno w mieszkaniu,
- nie bagatelizować objawów duszności, bólów i zawrotów głowy,
- wyjść na świeże powietrze,
- w razie konieczności wezwać pomoc.

Nauczyciel może przeprowadzić zabawę słuchową, może przygotować nagranie z różnymi dźwiękami, w tym także czujki, tak by dzieci mogły usłyszeć sygnał czujki.

Karta pracy dziecka, str. 4

Przedyskutujmy różne możliwości odpowiedzi na pytanie:
Dlaczego nie można zasłaniać kratki wentylacyjnych?

Cel: Uczeń potrafi wymienić niebezpieczne sytuacje powodujące powstanie tlenu węgla CO

Nauczyciel pozwala dzieciom dokładnie omówić obrazki, tłumaczy jak ważne są ich spostrzeżenia z najbliższego otoczenia. Następnie zachęca je, aby rozmawiały na ten temat z dorosłymi, jeżeli zauważą nieprawidłowości w swoim domu. Nauczyciel wraz

z dziećmi porównuje dokładnie dwa obrazki danego pomieszczenia i uświadamia w jakich sytuacjach może powstać czad. Uczy je prostego sposobu sprawdzenia czy w kratce wentylacyjnej jest ciąg powietrza. Zachęca by dzieci przyłożyły zwykłą kartkę papieru, jeżeli będzie ściśle przylegać tzn., że wentylacja jest prawidłowa - ciąg jest, jeżeli będzie odpadać tzn., że wentylacja jest nieprawidłowa - brak ciągu. Może się zdarzyć, iż w pobliżu nie będzie kratki wentylacyjnej, wtedy eksperyment można przeprowadzić w następujący sposób. Każdemu dziecku, nauczyciel rozdaje kartkę papieru. Zadaniem dziecka będzie przyłożenie kartki do ust, następnie prosi by dziecko spokojnie wciągnęło powietrze tak by kartka nie opadła na ziemię.

Karta pracy dziecka, str. 5

Jak możemy pomóc osobie zatrutej tlenkiem węgla/ czadem?

Cel: Uczeń zna pojęcie „tlenek węgla”. Potrafi podjąć działania ratownicze.

Nauczyciel zwraca się do dzieci np. tymi słowami: „*Jak widzicie na obrazku przedstawiona jest pewna sytuacja, jak myślicie jaka?*” Dzieci opowiadają co zauważyły, następnie nauczyciel prosi o wskazanie miejsca zagrożenia, które mogły doprowadzić do przyczyny zatrucia tlenkiem węgla/czadem. Uświadamia dzieciom dlaczego osoba widoczna na obrazku nie dostrzegła zagrożenia. Zagrożenie powstało ponieważ tlenek węgla CO, wydzielił się w wyniku nieprawidłowo zamontowanego i wadliwego sprzętu (urządzenie grzewcze, kuchenka gazowa) lub nieuszczelnności przewodów kominowych. W oknie nie była zapewniona mikrowentylacja, w wyniku czego, czad nagromadził się w pomieszczeniu. Jest gazem niewyczuwalnym zmysłami człowieka – bezwonny, bezbarwny i pozbawiony smaku.

Najważniejsze w takiej sytuacji to:

- zapewnić dopływ świeżego powietrza, otwieramy okno,
- wezwać pomoc (pogotowie ratunkowe, straż pożarna),
- wyprowadzić, jeżeli nie ma dla nas zagrożenia, osobę poszkodowaną na powietrze,
- jeżeli osoba jest nieprzytomna, przystąpić do udzielenia pierwszej pomocy: metoda usta-usta, dwa wdechy i 30 ucisków klatki piersiowej.

Karta pracy dziecka, str. 6

Objawy zatrucia tlenkiem węgla.

Cel: Uczeń rozpoznaje objawy zatrucia tlenkiem węgla.

Na karcie umieszczony jest Żarek, który już wie, że nastąpiło zatrucie tlenkiem węgla. Narysowane są również obrysy postaci. Razem z dziećmi spokojnie omówmy temat objawów

zatrucia. Nauczyciel zwraca się do dzieci np. tymi słowami: „Przygotowałam dla Was trzy kolory: żółty, pomarańczowy, czerwony. Spróbujemy podporządkować odpowiedni kolor do konkretnego zagrożenia, starając się zwrócić uwagę na natężenie barw od jasnej do ciemnej. Tak samo możemy określić stopień zagrożenia zatruciem”. Następnie wyjaśnia: „Przy postaci nr 1 nastąpiło zatrucie tlenkiem węgla, objawy to ból głowy, mdłości, wymioty, ogólne osłabienie i zmęczenie”. Dziecko powinno pokolorować tę postać kolorem żółtym. „Przy postaci nr 2 nastąpiło zatrucie tlenkiem węgla, objawy to nasilający się ból głowy, senność, zaburzenia świadomości, trudności z oddychaniem, przyspieszony oddech”. Dziecko powinno pokolorować tę postać kolorem pomarańczowym. „Przy postaci nr 3 nastąpiło zatrucie tlenkiem węgla, objawy to drgawki, utrata przytomności”. Dziecko powinno pokolorować tę postać kolorem czerwonym. Ważne, aby w trakcie dyskusji dzieci samodzielnie potrafiły dobrać odpowiedni kolor do stopnia zagrożenia zatruciem.

Karta pracy dziecka, str. 7

Numery alarmowe, gdzie powinniśmy zadzwonić jeżeli potrzebujemy pomocy?

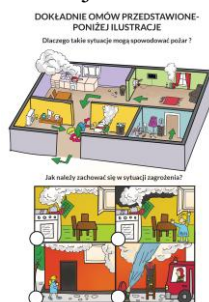
Cel: Uczeń potrafi przeprowadzić rozmowę telefoniczną z strażą pożarną, policją, pogotowiem, zna numery alarmowe.

Nauczyciel zwraca się do dzieci np. tymi słowami: „Przypomnijmy sobie najważniejsze numery alarmowe, połączcie na obrazku prawidłowe numery ze służbami do których pasują i odpowiednimi postaciami. Sprawdźcie, czy Żarek zna numery i czy dobrze je połączył. Pokolorujcie obrazek dobierając odpowiednie kolory zgodne z rzeczywistością. Po wykonaniu zadania zrobimy sobie proste ćwiczenie - będziemy wzywać pomoc i zgłaszać zdarzenie”. W tym momencie nauczyciel uczy dzieci w formie zabawy, co należy powiedzieć, gdy zadzwoni się na numer alarmowy:

- podać imię i nazwisko oraz wiek,
- zgłosić, czy jest z tobą osoba dorosła,
- podać adres miejsca zdarzenia (miasto, ulica),
- krótko opowiedzieć co się stało,
- podać, czy jest osoba poszkodowana,
- spokojnie odpowiadać na zadawane przez dyspozytora pytania.

Karta pracy dziecka, str. 8

Dokładnie omów przedstawione poniżej ilustracje

Cel: Uczeń zna i rozumie sytuacje w jakich może dojść do wzniesienia pożaru, wie jak należy zachować się w sytuacji zagrożenia.

Na karcie pracy zamieszczone są dwie ilustracje. Pierwsza przedstawia schemat domu i niebezpieczne sytuacje (spalony posiłek, kosz na śmieci, telewizor którego kabel ma być podłączony do uszkodzonego/wyrwanego kontaktu, rozgrzany grzejnik obok firany, lampka nocna z uszkodzoną wtyczką, zbyt dużo urządzeń podłączonych do jednego gniazdka, palące się ubranie pod żelazkiem, środki czystości), które mogą spowodować pożar. Omówmy dokładnie każde z pomieszczeń i zwróćmy uwagę na szczegóły, zadaniem ucznia będzie zaznaczyć na rysunku jakie elementy są nieprawidłowe i dlaczego? Czy chłopiec przedstawiony na rysunku prawidłowo się ewakuuje? Wytłumaczmy dzieciom podstawowe zasady bezpieczeństwa:

- nie używaj uszkodzonych urządzeń elektrycznych i gazowych,
- bądź szczególnie ostrożny w kuchni, podczas przygotowywania posiłku, nie pozostawiaj bez nadzoru włączonej kuchenki gazowej lub elektrycznej. Wykipienie tłuszczu na płomień kuchenki może doprowadzić do pożaru,
- nie wykonuj prowizorycznych podłączeń do instalacji elektrycznej,
- nie przeciążaj instalacji nadmierną ilością podłączonych urządzeń elektrycznych (komputer, lampka, ładowarka, telewizor, grzejnik itp.), może to spowodować spięcie instalacji,
- ostrożnie używaj zastępczych źródeł grzewczych (np. przenośne grzejniki elektryczne, gazowe, piecyki na drewno i węgiel),
- nie umieszczaj grzejników elektrycznych, kuchenek mikrofalowych i innych urządzeń elektrycznych w pobliżu firan i innych łatwopalnych materiałów,
- nie gaś wodą urządzeń elektrycznych pod napięciem, grozi to porażeniem prądem,
- nie gaś wodą palącego się tłuszczu, grozi to jego wyrzutem i poparzeniem.

Ilustracja druga przedstawia jak należy zachować się w sytuacji zagrożenia, w puste kółeczka wpiszmy kolejność zdarzenia i dokładnie je omówmy. W celu podsumowania informacji jeszcze raz przypomnijmy sobie zasady ewakuacji:

- zachowaj spokój,
- poruszaj się po wyznaczonych drogach ewakuacyjnych (korytarze, klatki schodowe) zgodnie z oznakowaniem,
- gdy w pomieszczeniu pojawi się dym przemieszczaj się w pozycji ugiętej (nisko nad podłogą, tam będzie najniższa temperatura i najczystsze powietrze),
- gdy dym i płomień znajdują się w miejscu gdzie przebywasz, możesz jako ochronę przed nim podczas ewakuacji użyć zwilżonej tkaniny, w miarę możliwości należy także zmoczyć swoje ubranie,
- bezwzględnie dostosuj się do poleceń służb ratowniczych, ochrony lub personelu budynku,
- pamiętaj! po ewakuacji zgłoś się w ustalone wcześniej miejsce.

Karta pracy dziecka, str. 9

Mój domowy plan ewakuacji

Cel: Uczeń zna drogę ewakuacyjną z budynku szkolnego lub domu.

Karta pracy dla całej rodziny. Żarek podpowie jak narysować plan ewakuacyjny. Nauczyciel prosi dziecko, żeby wykonało zadanie w domu, razem z najbliższymi (w tym zadaniu istotnym jest, by cała rodzina świadomie przeanalizowała w jaki sposób ewakuować się z mieszkania/domu w momencie zagrożenia, rysowanie planu ma być pretekstem do wspólnego działania i tym samym osiągnięciem celu). W pustej ramce nr 1 należy rozrysować drogę ewakuacji ze swojego domu, mieszkania. W pustej ramce nr 2 należy narysować miejsce charakterystyczne, które będzie miejscem spotkania całej rodziny. Przypomnijmy zasady bezpieczeństwa, jak należy zachować się i poruszać w zadymionych pomieszczeniach. Można także przeprowadzić z dziećmi szkolny plan ewakuacji, zwrócić uwagę na znaki ewakuacyjne. A w klasie przeprowadzić zabawę animacyjną „Żywioly” lub „Ewakuację”.

Karta pracy dziecka, str. 10,11

Ulotka informacyjna dla rodziców, na odwrocie której znajduje się domowy test bezpieczeństwa w formie krzyżówki. Materiał można wyciąć.

Poprawne odpowiedzi: 1-gaśnica, 2-apteczka, 3-wentylacyjna, 4-czad, 5-czerwony, 6- pożar, 7-drabina, 8- łazienka, 9- czujka, 10-alarmowe, **hasło: czad zabija.**

Karta pracy dziecka, str. 12

Dyplom dla dziecka jako nagroda za pracę, nauczyciel wpisuje imię i nazwisko i swoim podpisem zatwierdza ukończenie kursu.

Scenariusz spotkania

Zalecane po przeprowadzeniu zajęć z dziećmi.

Temat: Kim jest strażak?.

Na początku następuje powitanie gościa przez wszystkich obecnych na spotkaniu.

- N:** Chciałabym przedstawić naszego gościa pana (*stopień, imię i nazwisko*), który opowie nam o swojej pracy i przybliży zasady bezpieczeństwa. Zapraszamy.
- S:** Witam wszystkich, jak widzicie jestem dzisiaj w mundurze (*tutaj strażak prezentuje pełne umundurowanie*) przyjmując zgłoszenie do pożaru musimy założyć na siebie specjalne ubranie ochronne, takie jak to. Zakładamy rękawice i buty, a na głowę kominiarkę i hełm. Jak myślicie dlaczego?
- Dz:** (*przypuszczalna odpowiedź dziecka*) ubranie ochrania przed gorącem, hełm chroni głowę.
- S:** Zgadza się, macie rację, a zobaczcie do czego służą te pasy na stroju strażaka?
- Dz:** Pasy są odblaskowe na pewno żeby pan był lepiej widoczny w ciemności.
- S:** Teraz pokażę Wam jaki sprzęt jest potrzebny w trakcie akcji (*strażak po kolei omawia poszczególne elementy*) sprzęt ochrony dróg oddechowych, czujnik bezruchu.
- N:** Proszę opowiedzieć nam, jak należy zachować się w przypadku powstania pożaru lub w przypadku zatrucia tlenkiem węgla?
- S:** Opowiada:
– kiedy powstaje pożar i jak należy zachować się w czasie pożaru,
– omawia zasady prawidłowego zgłaszania zdarzenia.
Może ktoś z Was spróbuje dokonać zgłoszenia?
- N:** Chcę teraz pochwalić dzieci i zaprezentować panu strażakowi jak wspaniale potrafią wymienić numery telefonów alarmowych.
- Dz:** 112- Europejski numer alarmowy,
997- Policja,
998- Państwowa Straż Pożarna,
999- Pogotowie Ratunkowe.
Chętne dziecko dokonuje przykładowego zgłoszenia.
- S:** A teraz opowiem Wam o bardzo niebezpiecznym gazie jakim jest tlenek węgla. Co to jest tlenek węgla (czad), jak należy zapobiegać nieszczęśliwym wypadkom i zaprezentuje jak działa taka czujka czadu / dymu, która może uratować życie całej rodzinie. (*Po prezentacji może nastąpić luźna rozmowa*).
- N:** Dziękujemy panu za spotkanie i życzymy powodzenia w pracy, teraz wiemy że bycie strażakiem oznacza być prawdziwym bohaterem. *Brawa!*
- S:** Jestem pewny, że jeżeli zapamiętacie to o czym dzisiaj mówiłem: jak należy zapobiegać nieszczęśliwym wypadkom i być ostrożnym, to poradzicie sobie w każdej sytuacji. Życzę wam wszystkim powodzenia!

Propozycje przykładowych zabaw

Ćwiczenia animacyjne

1. Wszyscy dobierają się w pary, następnie łączą się w czwórki, potem tworzą ósemki, potem dziesiątki. Poszczególnym grupom możemy dawać zadania, np. stoimy na palcach, przysiady, stanie na jednej nodze, prawym bokiem do siebie itd.
2. Zabawa w „żywioty” – wszyscy poruszają się w dowolnym kierunku tak, aby nie stykać się z drugą osobą. Nauczyciel - instruktor wydaje polecenia:
„woda” – każdy musi na coś się wdrapać,
„burza” – każdy musi się jak najszybciej zatrzymać i stanąć na baczność,
„ogień” – wszyscy przykucają.
3. Zabawa „ewakuacja” – w sali można w różny sposób poukładać krzesła np. w litery. Następnie umawiamy się, z której strony mijamy krzesła udając się w określone wcześniej miejsce. Ćwiczenie najlepiej wykonać w kilku zróżnicowanych grupach i na czworakach.
4. Zabawa w „ratuj mnie, kto może” – stajemy w kręgu i odliczamy, na przykład do pięciu. Każda osoba ma swój numer. Następnie chodzimy w różnych kierunkach. Na hasło: „trójki” – trójki mdleją, a pozostałe osoby szybko usiłują je złapać, nie dopuszczając, by upadły /na każdą osobę mdlejącą powinny przypadać co najmniej dwie osoby/.
5. Zabawa „spacer z przewodnikiem” – wszyscy dobierają się w pary, jedna osoba kładzie rękę na ramieniu partnera i zamyka oczy. W ten sposób poddaje się swojemu przewodnikowi, który prowadzi ją po całej sali, omijając przeszkody.

Zagadki

Kto nas głośno alarmuje,
kiedy w naszym domu
czad buszuje?
/czujka/

Nie ma koloru, nie ma zapachu,
lecz dzięki czujce,
nie ma z nim strachu!
/czad/

Jak się zwie bohater,
który jak strażak ludzi ratuje
i o czujce czadu
nas informuje?
/Żarek/

Wierszyki i rymowanki

Żarek to strażak jakich mało, zawsze do akcji wyrusza śmiało.
Od dzisiaj zadba o Wasze rodziny, więc udrażniajcie wentylację
i dbajcie o swoje kominy.

*

Czad przez strażaków
cichym zabójcą zwany,
gdyż przez nasze zmysły
jest niewyczuwalny.

*

Dobrze jest w swoim domu
czujkę czadu zamontować,
bo zdrowie rodziny
należy szczególnie szanować.

*

Gdy czujka czadu
wszystkich w domu alarmuje,
otwórz drzwi i okna,
to poskutkuje!

*

Z Żarkiem bezpiecznie każde dziecko się czuje
i dorosłego o czujce tlenku węgla informuje.

*

W chłodne dni jesieni i zimy,
panowie strażacy ciężko pracują
i w niejednym domu dla bezpieczeństwa
czujkę tlenku węgla montują.

*

My się nie boimy,
chętnie się uczymy,
jak bezpiecznie żyć.

Opowiadanie „Jak pies Żarek został bohaterem”

Nauczyciel na zajęciach może przeczytać dzieciom, tylko fragment opowiadania zaznaczony pogrubioną czcionką oraz zachęcić dzieci do przeczytania w domu całej opowieści, która znajduje się w karcie pracy dziecka w formie mini książeczki z ilustracjami.

Mam na imię Mateusz. Chodzę do szkoły podstawowej i – jak mówią moi rodzice – jestem już wystarczająco duży, żeby rozumieć ważne rzeczy. Do końca nie jestem tego pewien, ale nie o tym wam dzisiaj opowiem. Przedstawię historię, której bohaterem jest mój pies – Żarek. Przedtem jednak, w kilku słowach, opowiem o sobie... Razem z mamą i tatą mieszkamy w pięknej, odrestaurowanej kamienicy w centrum miasta, w dużym mieszkaniu na pierwszym piętrze. Kamienica ma lekko spadzisty dach, dwa kominy, duże okna i dębowe drzwi z czerwoną skrzynką na listy. **Mój tata nazywa się Andrzej i z zawodu jest strażakiem. Poza pracą lubi podróżować i zwiedzać różne ciekawe miejsca, utrwalając je na fotografii. Moja mama, Anna, jest nauczycielką i uwielbia czytać książki oraz rysować śmieszne postaci. Ja, lubię grać w gry komputerowe i trenować w klubie piłkę nożną. Członkiem naszej rodziny jest również sympatyczny psiak, który wabi się Żarek i baaaaardzo lubi jeść kości, biegać po podwórku i przeganiać gołębie. Jest moim prawdziwym przyjacielem i to właśnie on będzie bohaterem tej opowieści.**

Żarek, mieszka z nami od roku i ma bardzo ciekawski charakter. Zastanawiacie się teraz na pewno, jak się u nas znalazł... otóż... już od dawna marzyłem o własnym psie, ale mamie i tacie nigdy nie podobał się ten pomysł. Stale powtarzali, że to prawdziwy obowiązek, że pies to nie zabawka... a na koniec dodawali, że jestem jeszcze za mały. Długo myślałem, jak udowodnić rodzicom, że wcale nie jestem mały i przekonać ich, że jestem już na tyle odpowiedzialny, żeby zając się wymarzonym zwierzęciem. W domu, wszystkie obowiązki starałem się wykonywać najlepiej jak mogłem, pomagałem rodzicom przy każdej okazji. Pewnego dnia rodzice postanowili zabrać mnie na wieś do swoich przyjaciół, którzy prowadzili gospodarstwo agroturystyczne. Na pewno wiecie co to takiego – jest to miejsce, w którym żyją zwierzęta gospodarskie, np.: konie, owce, kury, kaczki i króliki. W tym gospodarstwie mieszkał też pies, a dokładnie suczka, która kilka dni wcześniej urodziła małe szczenięta. Ostatnie parę dni, spędziłem więc opiekując się tymi zwierzętami i jak się domyślacie, miałem z tego mnóstwo frajdy. Ostatniego dnia naszego pobytu, przechodząc obok sypialni rodziców, zza uchylonych drzwi usłyszałem ich rozmowę:

– Jak myślisz Aniu, czy Mateusz jest już gotowy? – spytał tata, na co mama entuzjastycznie odpowiedziała,

– Myślę, że tak! Obserwowałam naszego syna przez cały pobyt i stwierdzam, że wspaniale opiekował się zwierzętami, a szczeniętami w szczególności.

Serce biło mi tak mocno, jakby zaraz miało wyskoczyć. Szybko wróciłem do swojego pokoju i nie mogłem z wrażenia zasnąć. Rano przed wyjazdem tata zaprowadził mnie do kojca, w którym znajdowały się szczenięta.

– Mati, zgadzamy się z mamą, żebyś wybrał szczeniaka. Zabierzemy go dzisiaj do domu. To będzie Twój pies – powiedział z uśmiechem tata.

Byłem przeszczęśliwy i od razu wiedziałem, na którego psa padnie mój wybór. Z jednym ze szczeniaków zaprzyjaźniłem się od pierwszych chwil. Był brązowy, miał duży nos i był bardzo ciekawy wszystkiego. Kiedy poznawał teren, oczy błyszczały mu jak małe ogniki.

Postanowiłem nazwać go Żarek, żeby zaznaczyć ten błysk w jego oczkach. W naszej kamienicy Żarek stał się prawdziwym pupilem, lubianym przez wszystkich sąsiadów.

Tak minęło lato, jesień i nadeszła zima. W tym czasie tata często zabierał Żarka ze sobą do remizy strażackiej, na specjalne szkolenie. Uważał, że jest to wyjątkowo zdolny pies i ma predyspozycje do tego, by zostać psem – ratownikiem. Tata często opowiadał mi o swojej pracy: o pożarach, które zdarzało mu się gasić oraz o zasadach jakie obowiązują podczas udzielania pomocy poszkodowanym w czasie różnych zdarzeń. Tata był strażakiem od wielu lat i widział już niejedno nieszczęśliwe zdarzenie.

- Wiesz Mateuszk... – powiedział pewnego razu tata, jedząc śniadanie – gdyby ludzie zwracali więcej uwagi na swoje bezpieczeństwo, nie byłoby tylu nieszczęśliwych wypadków. Nadeszła zima... a wraz z nią zwiększa się liczba ofiar zatruc tlenkiem węgla. Chciałbym w każdym domu móc zamontować czujniki tlenu węgla... to takie wspaniałe urządzenie, malutkie ale bardzo pomocne.
- Tato, a czy to właśnie takie urządzenie zamontowałeś w naszej łazience?
- Tak Mateuszk, wczoraj, wracając z pracy kupiłem czujkę tlenu węgla i zamontowałem ją kiedy już spałeś. Dzisiaj wyjaśnię ci, jak ona działa.
- A co to jest ten tlenek węgla i czad?
- Tlenek węgla i czad, to to samo. Tlenek węgla – czyli czad, jest bardzo groźnym gazem, który powstaje w wyniku niepełnego spalania materiałów palnych, na przykład w piecyku zwanym junkersem albo w kominku, który mamy w salonie. W ostatnim czasie, my strażacy, odnotowaliśmy więcej zdarzeń związanych z emisją tlenu węgla. Mimo tego, że uważam nasz dom za bezpieczny, to postanowiłem się zabezpieczyć. Stąd czujnik czadu na naszej ścianie.
- A dlaczego ten czad jest taki groźny? – zainteresowałem się.
- Bardzo dobre pytanie synku. Czad jest groźny, bo nie potrafimy go wyczuć. Jest bezwonny i bezbarwny, a do tego pozbawiony smaku. I właśnie dzięki takiemu małemu urządzeniu jak czujnik, jesteśmy bardziej bezpieczni. Nawet w nocy, kiedy będziemy spać, usłyszymy głośny sygnał alarmu.

Spojrzałem na tatę z dumą i zaciekawieniem.

- Chodź ze mną do łazienki – zaproponował tata - wyjaśnię ci tam, jak się montuje taki czujnik żebyś mógł opowiedzieć o tym swoim kolegom. Zobacz... – powiedział tata wskazując na czujnik na ścianie – czujnik jest przymocowany na wysokości twojej głowy, 1,5 m od podłogi, na pustej ścianie, tam gdzie nie ma żadnych urządzeń, w odległości 80 cm od piecyka.
 - A mogę usłyszeć jak głośny jest jej dźwięk alarmowy? – spytałem z ciekawością.
 - Oczywiście! Teraz naciśnę ten przycisk, a ty posłuchaj... tylko się nie przestrasz – przestrzegł ze śmiechem tata.
- W łazience rozległ się głośny, piszczący dźwięk czujnika.
- Oj! Ale głośno! Tato, a dlaczego na czujniku miga to czerwone światełko? – zapytałem, wskazując palcem na migającą diodę.
 - Synku, to oznacza, że nasza czujnik pracuje prawidłowo – odrzekł z uśmiechem tata.

W poniedziałkowy rano, przed pójściem do szkoły, zauważyłem, że w domu nie ma taty i Żarka. Byłem zdziwiony, bo tata nigdy rano nie wyprowadza psa. To było moje ulubione, codzienne zadanie. Zapytałem mamę gdzie jest tata i Żarek.

- Synku, tata musiał w nocy iść do pracy. Ktoś zgłosił pożar domu.
- Ojej... – jęknąłem.
- Tato zabrał Żarka ze sobą ale nie powiedział dlaczego tak zdecydował – dodała mama – nie martw się, na pewno wszystko będzie dobrze. A teraz zjadaj śniadanie i zbieraj się szybko do szkoły.

W szkole zamiast skupić się na lekcjach zastanawiałem się co wydarzyło się dzisiejszej nocy. Myślałem tylko o tym, by jak najszybciej pójść do domu, chociaż wiedziałem, że i tak trzeba będzie czekać na powrót taty. Kiedy wreszcie tata wrócił do domu był bardzo zmęczony, za to Żarka wprost rozpieszczała energią. Radośnie się ze mną przywitał i pobiegł bawić się swą ulubioną piłeczką. Wyczułem, że tata mimo zmęczenia jest bardzo zadowolony. Usiadł na kanapie i co chwilę zerkał w stronę naszego psa z prawdziwą dumą. Bardzo już zniecierpliwiony powiedziałem – Tato opowiedz mi proszę o dzisiejszym zdarzeniu, dlaczego zabrałeś ze sobą Żarka?

Tata rozsiadł się wygodnie w fotelu i zaczął opowiadać – Podczas gaszenia pożaru domu zauważono, że zaginęło dziecko. Rodzina, którą ewakuowali strażacy z domu nie mogła znaleźć swojej córki. Rodzice nie wiedzieli dlaczego nie ma jej w swoim pokoju. Ogień i gęsty dym utrudniały te poszukiwania. Strażacy przeszukali cały dom, ale jej nie znaleźli. Wszyscy mieli nadzieję, że dziewczynka schroniła się w jakimś bezpiecznym miejscu. Wybierając się na miejsce zdarzenia pomyślałem, że Żarek pomoże mi ją odnaleźć, że wskaże miejsce gdzie należy jej szukać. I Żarek spisał się na medal! Odnalazł dziewczynkę całą i zdrową, chociaż bardzo przestraszona. Żarek przysłuchiwał się całej rozmowie mierzając ogonkiem i ruszając uszkami, tak, jakby wiedział, że to o nim jest mowa. Ogromnie zadowolony i dumny przytulilem Żarka mocno i spytałem – A gdzie Żarek znalazł tę dziewczynkę?

– Wyobraź sobie, że dziewczynka schowała się w domku na drzewie! – powiedział tata – Gdyby nie Żarek to szukalibyśmy jej jeszcze długi czas, bo nie odpowiadała na nasze wołanie. Siedziała cichutko w kąciku, ze swoim misiem, zawinięta w swój ulubiony kocik. Wystraszyła się dymu, który był w jej pokoju i uciekła z domu.

Tata był dumny z naszego dzielnego psa, a ja byłem przeszczęśliwy, że mój przyjaciel tak dzielnie się spisał – Żarku, jesteś dzielnym psem! Zachowałeś się jak prawdziwy ratownik! – zawołałem z radością.

Kolejne dni płynęły spokojnie. Moje życie wróciło do normy: szkoła, treningi i spacer z przyjacielem. W naszej kamienicy także niewiele się zmieniło. Pewnego popołudnia, kiedy byłem w domu tylko z moim psiakiem, bo rodzice pojechali na zakupy, Żarek zaczął się dziwnie zachowywać. Podbiegał do drzwi wyjściowych, wracał do mnie i głośno skamlał. Początkowo myślałem, że chce wyjść za rodzicami, ale nie mogłem mu na to pozwolić, więc przywoływałem go do siebie. Chciałem przekonać go do wspólnej zabawy, ale nie był zainteresowany żadną z nich. Nie zainteresowała go nawet jego ulubiona piłeczka. Wciąż biegł do przedpokoju i skamlał coraz żałośniej. Otworzyłem drzwi i wyjrzałem na korytarz. Działo się coś dziwnego. Z drugiego piętra wydzielal się nieprzyjemny zapach, jakby coś się przypalało. Widoczna była dziwna smużka dymu. Żarek, korzystając z uchylonych przeze mnie drzwi, wybiegł z mieszkania i natychmiast podbiegł do drzwi mieszkania sąsiadki. Stanął na tylnych łapkach, a przednimi wściekle zaczął drapać w drzwi, spod których wydobywał się dym. Natychmiast zrozumiałem co się dzieje.

W mieszkaniu naszej sąsiadki coś się paliło! Podbiegłem do drzwi, które były zamknięte. Sąsiadka nie reagowała na moje głośne pukanie i wołanie. Przypomniałem sobie słowa taty, który kiedyś mówił mi, jak się w takiej sytuacji zachować. Podbiegłem do telefonu wybrałem nr 998, przedstawiłem się i poinformowałem, że jestem sam w mieszkaniu. Podałem adres naszej kamienicy, numer mieszkania i piętro sąsiadki. Następnie powiedziałem:

– Z mieszkania mojej sąsiadki, pani Urszuli, wydobywa się dym i czuć spaleniznę, nie wiem co się tam stało, ponieważ drzwi są zamknięte na klucz, a sąsiadka nie reaguje na moje wołania!

Pan dyspozytor po drugiej stronie telefonu zadał mi pytanie:

– Czy inni sąsiedzi wiedzą o zdarzeniu?

– Nie wiem proszę pana – odpowiedziałem – Nie zdążyłem jeszcze tego sprawdzić. Dyspozytor nakazał mi niezwłocznie opuścić budynek. W tym momencie usłyszałem huk! Okazało się, że w czasie gdy ja powiadamiałem straż pożarną sąsiad pani Uli, z mieszkania naprzeciwko, wyważył drzwi do mieszkania, z którego wydobywał się coraz czarniejszy dym. Żarek nie bacząc na nic natychmiast wbiegł do mieszkania i odnalazł naszą sąsiadkę. Złapał zębami za rękaw ubrania i ściągnął omdlałą staruszkę z fotela na podłogę. Chwilę później pojawili się strażacy, którzy wynieśli sąsiadkę z zadymionego mieszkania. Całe szczęście, zakończenie tej historii jest szczęśliwe. Nasza sąsiadka została zabrana przez pogotowie do szpitala. Po obserwacji lekarze stwierdzili, że jej zdrowiu nie zagraża żadne niebezpieczeństwo i może wrócić do domu. A wiecie co się wtedy stało? Przypalił się garnek, w którym pani Urszula gotowała swój obiad. Chwila nieuwagi ze strony pani Uli, która postanowiła się chwilę zdrzemnąć i narobiło się tyle zamieszania... Gdyby nie czujność Żarka, to cała ta historia mogłaby się źle skończyć. Po powrocie sąsiadki ze szpitala, mój tata pomógł jej zamontować czujkę dymu i czujnik tlenu węgla i wytłumaczył jak działają. Poprosiłem tatę by w szkole zorganizował spotkanie dla dorosłych na temat bezpieczeństwa w naszych domach oraz omówił zasady instalowania czujek. Bardzo chciałem by moi koledzy ze szkoły również byli bezpieczni w swoich domach. Dodam na koniec, że tata był ze mnie bardzo dumny, co mnie ogromnie ucieszyło.

Bibliografia

- Materiały Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach; *Ogólnopolska Akcja Edukacyjno- Prewencyjna „NIE DLA CZADU”* 2014 r.
- Strony Internetowe;
www.katowice.kwpsp.gov.pl

www.ratuj-z-nami.pl

www.edukacja.psp.wlkp.pl

- Podstawa Programowa Kształcenia Ogólnego
www.men.gov.pl
- Szwedzka Liga Obrony Cywilnej; *Podręcznik dla instruktora do spraw zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom w domu* 2004 r.
- Gusti Reichel, Reinhold Rabenstein, Michael Thanhoffer; *Grupa i ruch* 1994 r.